

Internetconsultatie Vernieuwd Beleid Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Reactie van the Netherlands Institute for Multiparty Democracy (NIMD)

Vraag: Hoe kan Nederland (overheid, bedrijfsleven, sociale ondernemingen, maatschappelijk middenveld, kennisinstellingen) op de thema's voorkomen van conflicten en instabiliteit, opvang in de regio en noodhulp meer resultaten bereiken?

Duurzame en inclusieve democratische processen zijn een randvoorwaarde voor stabiliteit, veiligheid en rechtsorde. Statistieken tonen aan dat democratieën, in vergelijking met niet-democratieën, veiliger, rijker, vrijer, gezonder en minder corrupt zijn. Geen enkele democratie functioneert echter perfect. Sterker nog, in verschillende landen in Europa, Latijns-Amerika, Azië en Afrika is een achteruitgang van de kwaliteit van de democratie zichtbaar. Volgens de Democracy Index van de Economist Intelligence Unit (EIU) van 2017, laten 89 van de 167 landen een teruggang zien in de kwaliteit van hun democratie. Dit raakt ook Nederland, zoals het MH-17 proces, migratie en cybercrime laten zien. De investering in stabiliteit, veiligheid en welvaart is daarom ook in het directe belang van Nederland.

Het recente WB/UN Rapport [Pathways for Peace](#) onderbouwt de voorgenomen focus op preventie van conflict, en schetst ook een sterke business case hiervoor, uitkomend op een minimale besparing van \$5 mld. in het pessimistische scenario oplopend tot \$70 mld. per jaar (structureel). Dit vergt onder andere een sterke inzet op inclusieve politieke besluitvorming, met name gericht op groepen met 'grievances', jeugd en vrouwen gericht op inclusiviteit ('fostering political inclusion'). Voor het bewerkstelligen van een legitieme stabiliteit en de erkenning van instituties moet daarom sterk geïnvesteerd worden in politieke instituties en processen gericht op transparantie en inclusieve besluitvorming.

Het WB/UN rapport stelt dan ook: 'In both the long and the short term, inclusive arrangements that give voice and access to power to different groups can defuse tensions and create space for dialogue'. Dit zijn onderwerpen waar Nederland sterk op kan en moet inzetten en die ook nauw aansluiten bij de ervaring en rol van de Nederlandse regering, alsmede het maatschappelijk middenveld en kennisinstellingen in Nederland.

Als bescheiden speler op het internationale toneel ligt de meerwaarde van Nederland niet zozeer op het vlak van conflictoplossing maar vooral op het voorkomen van nieuwe crises en het versterken van duurzame ontwikkeling in instabiele contexten en post-crisisgebieden. In het eerste geval gaat het om de aanpak van grondoorzaken van conflict en migratie, en in het tweede geval om het versterken van inclusieve ontwikkeling en het tegengaan van de geobserveerde terugval in vrijheden, mensenrechten en democratische besluitvorming.

In beide gevallen kan Nederland zich duidelijk onderscheiden, gebaseerd op de unieke Nederlandse identiteit, gekenmerkt door de nadruk op mensenrechten en vrijheden, de democratische, rechtsstaat en internationale oriëntatie. Daarnaast heeft Nederland, mede door haar praktische en

neutrale insteek als “honest broker”, een sterke trackrecord opgebouwd op het vlak van goed bestuur, democratieondersteuning en rechtstaatbevordering waarbij ook in moeilijke contexten belangrijke resultaten zijn behaald.

Het centraal stellen van de duurzame ontwikkelingsdoelen in het nieuwe beleid is belangrijk. Voor het behalen van de gehele Agenda 2030 zijn vreedzame samenlevingen nodig met stabiele politieke systemen die ‘oor en oog’ hebben voor de zorgen en noden van burgers, die bijdragen aan gelijke kansen voor iedereen en op basis hiervan de randvoorwaarden creëren voor sociaaleconomische groei. Nederland was een van de aanjagers en voorvechters van het opnemen van Duurzaam Ontwikkelingsdoel 16 in Agenda 2030, specifiek gericht op vrede, veiligheid en goed bestuur (‘peaceful societies and strong institutions’). Bij duurzaam vreedzame samenlevingen horen ook sterke en goed functionerende instituties en goed bestuur op alle niveaus, van centrale overheid tot lokale overheden. Voldoende toegeruste en capabele politiek-bestuurlijke actoren, maar ook ambtelijke en rechterlijke functionarissen zijn instrumenteel voor inclusieve dienstverlening aan burgers.

Mede dankzij ons land is doelstelling 16 aangenomen, ondanks politieke weerstand bij andere lidstaten binnen het VN-systeem. Nederlandse inzet hiervoor is dus logisch, onderscheidend, maar bovenal nodig én effectief¹.

Zet binnen deze agenda ook specifiek in op lange-termijn stabiliteit: dit betekent dat in eerste instantie processen vaak langzamer gaan, omdat eerst ook groepen die normaal niet deelnemen aan politieke besluitvorming en vredesprocessen worden uitgenodigd, zoals vrouwen, inheemse of religieuze organisaties. Deze aanpak vergroot wel de kans op daadwerkelijke stabiliteit, waarbij discriminatie en uitsluiting worden teruggedrongen en vrede duurzamer blijkt².

Het is belangrijk te benadrukken dat stabiliteit alleen niet zaligmakend is. Sterke, autoritaire leiders creëren vaak wel stabiliteit, maar dragen niet bij aan transparantie in besluitvorming, democratische controle, gendergelijkheid en een gelijkwaardige verdeling van middelen. Dit is op den duur niet houdbaar. Alleen inclusieve processen en democratische inspraak bieden de randvoorwaarden voor echte duurzame ontwikkeling.

Nederland kan hierin het voortouw nemen om allianties te vormen met andere landen en organisaties zodat voor duurzame stabiliteit wordt gekozen. Het is belangrijk om in het beleid ook de aanbevelingen van de verkiezingswaarnemingsmissies (EU, OAS, OVSE) mee te nemen. Zij geven een goed beeld van verbeterpunten in het democratisch functioneren van landen.

---

¹ World Bank Group. 2017. *World Development Report 2017: Governance and the Law*. Washington, DC: World Bank; United Nations; World Bank. 2018. *Pathways for Peace: Inclusive Approaches to Preventing Violent Conflict*. Washington, DC: World Bank

² O’Reilly, M., A. Ó Súilleabháin, and T. Paffenholz. 2015. *Reimagining Peacemaking: Women’s Roles in Peace Processes*. New York: International Peace Institute; UN Women. 2015. *Preventing Conflict, Transforming Justice, Securing the Peace: Global Study on the Implementation of United Nations Security Council Resolution 1325*: New York: UN Women.

Vraag: Hoe kan Nederland (overheid, bedrijfsleven, sociale ondernemingen, maatschappelijk middenveld, kennisinstellingen) de bevolkingsgroei in Afrika het best adresseren en werkgelegenheid onder jongeren in Afrika en het Midden-Oosten stimuleren?

Jongeren hebben vaak geen stem. Ook in landen waarin jongeren het grootste deel uitmaken van de bevolking, zijn zij ondervertegenwoordigd in besluitvorming. Deze situatie is nog slechter voor jonge vrouwen, of jongeren van een etnisch ondervertegenwoordigde groep ('double or triple minorities').

Nederland kan ertoe bijdragen dat de stem van jongeren wordt gehoord door middel van het bevorderen van representatie binnen de politiek, in democratische instituties, politieke partijen en door het ondersteunen van een 'youth caucus/commission' in het parlement. Op die manier kunnen jongeren hun eigen ideeën en oplossingen aandragen voor beleid en wetgeving om werkloosheid tegen te gaan en economische groei te stimuleren.

Daarnaast is het belangrijk om stereotypen over jongeren te veranderen. Dit kan door samen te werken met media, ministerie van onderwijs, en scholen.

Vraag: Welke nieuwe aandachtsgebieden zou het kabinet kunnen identificeren? De middelen zijn beperkt dus we moeten kiezen, daarom ook aan u de vraag: welk aandachtsgebied heeft minder nadruk?

Binnen veiligheid en rechtsorde is (een hernieuwde) aandacht voor Goed Bestuur, democratie en inclusieve politiek belangrijk. De rechtstaat bestaat niet alleen op papier en moet worden ondersteunt door een democratische cultuur.

Behoud verder de huidige focus, en specifiek waar het gaat om transversale thema's als mensenrechten, vrouwen (gezondheid, seksuele rechten, politieke participatie). Een aandachtsgebied dat minder nadruk behoeft, is het direct financieren van investeringen van Nederlandse bedrijven. Deze investeringen kunnen beter overgelaten worden aan private partijen, zodat de Nederlandse overheid vooral kan inzetten op de randvoorwaarden die deze investeringen mogelijk maken: rechtstaat, stabiliteit, veiligheid.

Vraag: Heeft u naast uw inbreng op bovenstaande vragen nog andere aanbevelingen op het gebied van Buitenlands handel en Ontwikkelingssamenwerking?

Zoals in het regeerakkoord staat en bevestigd wordt in de beschrijving van deze consultatie, is er een grote focus op de instabiele regio's rond Europa. De vraag blijft: hoe groot is of zou deze ring moeten zijn? Waar moet Nederland de focus op leggen om de visie van de regering daadwerkelijk in praktijk te kunnen brengen? Er is immers sprake van interdependentie tussen landen. Tegen deze achtergrond is het belangrijk om verder te kijken dan alleen de landen die direct grenzen aan de EU, en bijvoorbeeld ook te kijken naar de randen van het Nederlands Koninkrijk (instabiliteit rond de grenzen van Caribisch Nederland) zoals in Midden-Amerika, Colombia en Venezuela.

Om de ambities van het kabinet te bewerkstelligen, is er daarnaast een holistisch – geïntegreerd – buitenlandbeleid nodig, dat de doelstellingen van zowel Buitenlandse Zaken, Ontwikkelingssamenwerking en Buitenlandse Handel, als Defensie bijeenbrengt. Naast harmonisatie levert een dergelijk geïntegreerd beleid schaalvoordelen en vergrote impact op.

Aanbevelingen:

- Richt een Dutch Governance Alliance (DGA) op waarin de krachten van Nederlandse organisaties met specialistische kennis worden gebundeld om uitvoering te geven aan de strategische (buitenlandbeleid) prioriteiten van de Nederlandse regering. Dit draagt tevens bij aan SDG 17 (partnerschappen).
- Neem als Nederland een voortrekkersrol in de uitvoering van SDG16 (gericht op vrede, veiligheid en goed bestuur) en mensenrechtenschendingen en vraag binnen VN- en EU-verband meer aandacht voor mensenrechten, democratie en rechtsstaatbevordering.
- Toon lef en investeer in politieke openingen en voortrajecten in landen, hier heeft Nederland aantoonbare meerwaarde en kunnen resultaten worden behaald (voorbeeld: Colombia/FARC). Laat daarbij ook de ruimte aan gespecialiseerde NGOs om die openingen te creëren.
- Investeer in vrouwen in de politiek en pleit voor publieke financiering om een gelijk speelveld te creëren en corruptie tegen te gaan. Dit draagt direct bij aan SDG5 (equality) en SDG10 (uitsluiting).
- Herzie landenlijsten en focus op armste landen: landen die laag scoren op stabiliteit en rechtsstaat zijn niet noodzakelijkerwijs allemaal OECD/DAC arme landen.
- Zet met het maatschappelijk middenveld in op een open en eerlijk debat met het Nederlandse publiek over het nut en noodzaak van inclusieve politiek en democratische besluitvorming voor een veiligere wereld.

Democracy starts with dialogue.